

INFORME DE LA COMISSIÓ D'EMPARA DEL REGLAMENT DE PARTICIPACIÓ CIUTADANA DE L'AJUNTAMENT DE BARCELONA

La Comissió d'Empara del Reglament de Participació Ciutadana de l'Ajuntament de Barcelona, reunida el 24 d'abril de 2018,

A) FA CONSTAR QUE:

Primer.- A petició de diverses persones, actuant en representació de les entitats "Associació d'Informació i Denúncia del Racisme Institucional. Suport i Seguiment Antiracista –Associació IDRISSE-", "Enginyeria Sense Fronteres" i "Federació d'Associacions de Veïns i Veïnes de Barcelona –FAVB-", se'ns ha sol·licitat, mitjançant escrit registrat formalment en data de 16 d'abril de 2018, que s'emeti per part d'aquesta Comissió d'Empara un informe sobre la queixa que han presentat i que formulem una recomanació a l'Ajuntament de Barcelona.

Segon.- Aquesta queixa versa sobre la votació del Ple del Consell Municipal celebrat el 10 d'abril de 2018 en el que es van rebutjar les consultes ciutadanes que portaven per nom:

- "Remunicipalitzem Barcelona", i
- "Memòria, justícia i reparació: Canvi de nom de la Plaça Antonio López per Plaça Idrissa Diallo"

Tercer.- La Comissió d'empara a la vista de tota la documentació revisada considera que:

En data 4 d'abril de 2018 es va convocar una sessió extraordinària del Plenari del Consell Municipal, a celebrar el 10 d'abril de 2018, amb diferents propostes d'acord sobre la celebració de les següents consultes ciutadanes:

a) D'iniciativa ciutadana:

1.- Promoguda per l'Associació Catalana d'Enginyeria Sense Fronteres, per sotmetre a consulta la següent pregunta: "Vol vostè que la gestió de l'aigua a Barcelona sigui pública i amb participació ciutadana?"

2.- Promoguda per l'Associació d'Informació i Denúncia del Racisme Institucional: Suport i seguiment Antirracista (IDRISSA), per sotmetre a consulta la pregunta següent: "Està vostè d'acord amb què es canviï el nom de la plaça d'Antonio López pel de plaça d'Idrissa Diallo com un acte de reparació històrica?"

A efectes dels posteriors pronunciaments d'aquesta Comissió d'empara, cal precisar que per aquestes dues iniciatives ciutadanes és d'aplicació l'article 74. 3 del Reglament de Participació Ciutadana de l'Ajuntament de Barcelona que estableix que "Quan la consulta provingui d'una iniciativa ciutadana de les previstes a l'apartat 2, lletra f), de

l'article 8 (sic) que hagi recollit les signatures vàlides suficients, el Consell Municipal només pot denegar, per majoria simple, la seva celebració si no s'adequa a l'ordenament jurídic".

b) D'iniciativa municipal:

3.- Per sotmetre a consulta la pregunta següent: "El solar del carrer Rec Comtal, 19 està qualificat d'habitatge públic, arrel de la modificació que va permetre la construcció de l'hotel del Rec, els veïns de la zona van manifestar la necessitat de fer un canvi de planejament per adequar-lo a noves necessitats. Donada aquesta demanda, "està d'acord en canviar el planejament del carrer Rec Comtal, 19, qualificat d'habitatge públic per una qualificació de zona verda o equipament PB+1? No; Sí, zona verda; Sí, equipament de PB+1".

4.- Per sotmetre a consulta la pregunta següent: "El pla urbanístic 22@ aprovat l'any 2000 volia destinar el 70% del territori afectat del Districte de Sant Martí a fomentar l'activitat econòmica en l'àmbit de les noves tecnologies i el 30% restant a habitatge públic, equipaments i zona verda. Després de 18 anys, d'acord a les noves realitats i demandes constatades en el treballs de la Comissió Ampliada 22@ i durant el procés participatiu 'Repensem el 22@', i tenint en compte que només la meitat del territori ha estat transformat definitivament i que les necessitats econòmiques, socials i urbanístiques dels diferents barris han evolucionat, l'Ajuntament vol incrementar el percentatge d'habitatge públic: "Està d'acord en modificar el pla urbanístic del 22@ de les zones encara no transformades o inacabades perquè l'habitatge públic superi les previsions actuals fins arribar a un màxim del 30@?"

Per aquestes dues iniciatives municipals és d'aplicació l'article 74. 2 del Reglament de Participació Ciutadana de l'Ajuntament de Barcelona que estableix que "Aquest acord requereix l'aprovació dels dos terços dels o de les membres del Consell Municipal i ha d'incloure, com a mínim, el text de la pregunta o preguntes o proposta o propostes sotmeses a votació, les persones cridades a participar-hi i l'àmbit territorial en el qual s'hagi de celebrar la consulta".

Un darrer punt a tractar en la sessió extraordinària del Ple del Consell Municipal consistia en aprovar el protocol de col·laboració entre l'Ajuntament de Barcelona i l'Autoritat del Transport Metropolità de Barcelona, per a l'execució de les obres i posterior explotació de la primera fase de la xarxa tramviària unificada i facultar la quarta tinenta d'Alcaldia per la signatura del present protocol d'actuació.

Quart.- En informes previs i en l'informe fet des de la Direcció de l'Àrea de Règim Jurídic, sol·licitat amb caràcter d'urgència, de data 5 d'abril de 2018, sobre l'adequació a dret de la proposta d'acord d'aprovació d'una consulta ciutadana múltiple, a **disposició d'aquesta Comissió d'Empara i de tots els regidors i totes les regidores de l'Ajuntament de Barcelona**, es conclou que totes les consultes proposades reuneixen els requisits establerts. Establint-se expressament que les consultes sobre la gestió de l'aigua a Barcelona i sobre el canvi de nom de la plaça d'Antonio López, en tractar-se de consultes promogudes a iniciativa ciutadana, només pot denegar-se la seva

celebració, per majoria simple, si no s'adeqüen a l'ordenament jurídic. Així, atès que es tracta de dues consultes promogudes a iniciativa ciutadana, d'acord amb l'article 74.3 del Reglament de Participació Ciutadana només pot denegar-se la seva celebració, per majoria simple, si no s'adequa a l'ordenament jurídic, **no per simples raons d'oportunitat**, ja siguin ideològiques o estratègiques. A diferència, de les altres dues consultes que són d'iniciativa municipal, i per tant, segons l'article 74. 2, el seu acord d'aprovació requereix una majoria de dos terços dels o de les membres del Consell Municipal.

Cinquè.- Finalment, en el Plenari del Consell Municipal, en la sessió extraordinària de 10 d'abril de 2018 només es van sotmetre a votació les dues preguntes sobre la consulta ciutadana d'iniciativa ciutadana i l'aprovació del protocol de col·laboració entre l'Ajuntament de Barcelona i l'Autoritat del Transport Metropolità de Barcelona, per a l'execució de les obres i posterior explotació de la primera fase de la xarxa tramviària unificada, retirant-se, per qüestions d'oportunitat política, de la votació les altres dues preguntes d'iniciativa municipal.

Sisè.- És a propòsit de la votació sobre aquestes dues preguntes d'iniciativa ciutadana que les persones que compareixen en nom i representació de les entitats demanen a la Comissió d'Empara que emeti el seu informe.

Setè.- La Comissió d'empara entén que, d'acord amb la previsió de l'article 38.2 de la Llei 10/2014 de Consultes Populars no Referendàries de Catalunya ("La convocatòria de la consulta demanada només es pot denegar, mitjançant una resolució motivada que s'ha de notificar a la comissió promotora, si el nombre de signatures no arriba al mínim legalment exigible") i concretat per l'article 74. 3 del Reglament de Participació Ciutadana de l'Ajuntament de Barcelona ("Quan la consulta provingui d'una iniciativa ciutadana de les previstes a l'apartat 2, lletra f), de l'article 8 (sic) que hagi recollit les signatures vàlides suficients, el Consell Municipal només pot denegar, per majoria simple, la seva celebració si no s'adequa a l'ordenament jurídic"), quan es tracta de consultes d'iniciativa ciutadana preval sempre, per una banda, l'interès en el foment del dret de participació i, per una altra banda, l'adequació a l'ordenament jurídic per sobre del criteri d'oportunitat política.

Vuitè.- A falta de l'acta oficial, del visionat i del seguiment del desenvolupament de la sessió del Plenari del Consell Municipal, enregistrat de forma audiovisual, (<http://ajuntament.barcelona.cat/ca/organitzacio-municipal/el-consell-municipal>), s'ha constatat que, en la sessió extraordinària del 10 d'abril, es va rebutjar:

- La iniciativa ciutadana per sotmetre a consulta la pregunta "Vol vostè que la gestió de l'aigua a Barcelona sigui pública i amb participació ciutadana?" amb els vot contraris dels regidors i regidores dels grups municipals del Grup Demòcrata, Cs, PSC i la CUP, amb els vots afirmatius dels regidors i regidores de BEC, ERC i l'abstenció del regidor no adscrit.
- La iniciativa ciutadana per sotmetre a consulta la pregunta "Està vostè d'acord amb què es canviï el nom de la plaça d'Antonio López pel de plaça d'Idrissa Diallo com un acte de reparació històrica?" amb el vot contrari dels regidors i

regidores dels grups municipals del Grup Demòcrata, PSC, Cs i PP, amb el vot afirmatiu dels regidors i regidores dels grups municipals de BEC, ERC i la CUP i l'abstenció del regidor no adscrit.

Novè.- Analitzades les manifestacions realitzades per les persones portaveus de cada grup municipal, considerem que algunes d'aquestes expressions del sentit del seu vot contrari a la celebració d'aquestes consultes es va limitar a manifestar la seva oposició a les consultes d'iniciativa ciutadana sense cap tipus de motivació i sense fonamentar el seu vot contrari per una suposada manca d'adequació a l'ordenament jurídic. Aquests vots negatius contravenen la lletra i l'esperit del Reglament de Participació Ciutadana de l'Ajuntament de Barcelona i no tenen cap efecte, degut a la seva falta de motivació sobre la manca d'adequació de les consultes a l'ordenament jurídic.

Desè.- D'aquesta forma, entre els **vots negatius** sobre la celebració de les consultes, podem apreciar que:

Ciudadans (5 regidors/regidores): malgrat que amb poca motivació sobre el tema, va fonamentar el seu vot contrari per la manca d'adequació de les consultes (sobretot la referent al tema de la remunicipalització de l'aigua) a l'ordenament jurídic.

Partit dels Socialistes de Catalunya (4 regidors/regidores): malgrat que amb poca motivació sobre el tema, va fonamentar el seu vot contrari per la manca d'adequació de les consultes (sobretot la referent al tema de la remunicipalització de l'aigua) a l'ordenament jurídic.

Partit Popular (3 regidors/regidores): malgrat que amb poca motivació sobre el tema, va fonamentar el seu vot contrari per la manca d'adequació de les consultes (sobretot la referent al tema de la remunicipalització de l'aigua) a l'ordenament jurídic.

Grup Demòcrata (9 regidors/regidores): va manifestar el seu vot contrari sense fer cap referència a l'adequació o no d'aquestes a l'ordenament jurídic.

CUP (3 regidores): va manifestar el seu vot contrari a la primera pregunta sense cap referència a la manca d'adequació de la consulta a l'ordenament jurídic i el seu vot afirmatiu a la segona consulta.

Regidor no adscrit (1 regidor): s'absté en ambdues votacions.

En quan els **vots afirmatius** sobre la celebració de les consultes, podem apreciar que:

BEC (11 regidors/regidores): Van votar a favor de la celebració d'ambdues consultes.

ERC (5 regidors/regidores): Van votar a favor de la celebració d'ambdues consultes.

CUP (3 regidores): Van votar a favor de la celebració de la consulta sobre el canvi de nom de plaça d'Antonio López i en contra de la consulta sobre la remunicipalització de l'aigua sense motivar l'adequació o no a l'ordenament jurídic.

Onzè.- Si fem un recompte ajustat a Dret de les votacions que es van realitzar, tenint en compte la necessitat de motivar el vot en contra per tal de denegar la consulta per falta d'adequació a l'ordenament jurídic, podem apreciar que:

a) Consulta sobre la remunicipalització de l'aigua:

- Vots a favor: 16
- Vots en contra fonamentats en la falta d'adequació a l'ordenament jurídic: 12
- Vots en contra sense fonamentació: 12
- Abstencions: 1

Per tant, en compliment de la previsió de l'article 74. 3 del Reglament de Participació Ciutadana de l'Ajuntament de Barcelona que estableix que "Quan la consulta provingui d'una iniciativa ciutadana de les previstes a l'apartat 2, lletra f), de l'article 8 (sic) que hagi recollit les signatures vàlides suficients, el Consell Municipal només pot denegar, per majoria simple, la seva celebració si no s'adequa a l'ordenament jurídic", considerem que no es dona la majoria simple per tal de denegar la celebració d'aquesta consulta ja que el vots afirmatius (16) són superiors als vots negatius fonamentats en la falta d'adequació a l'ordenament jurídic (12).

b) Consulta sobre el canvi de nom de la plaça d'Antonio López:

- Vots a favor: 19
- Vots en contra fonamentats en falta d'adequació a l'ordenament jurídic: 12
- Vots en contra sense fonamentació: 9
- Abstencions: 1

Per tant, en compliment de la previsió de l'article 74. 3 del Reglament de Participació Ciutadana de l'Ajuntament de Barcelona que estableix que "Quan la consulta provingui d'una iniciativa ciutadana de les previstes a l'apartat 2, lletra f), de l'article 8 (sic) que hagi recollit les signatures vàlides suficients, el Consell Municipal només pot denegar, per majoria simple, la seva celebració si no s'adequa a l'ordenament jurídic", considerem que no es dona la majoria simple per tal de denegar la celebració d'aquesta consulta ja que el vots afirmatius (19) són superiors als vots negatius fonamentats en la falta d'adequació a l'ordenament jurídic (12).

Dotzè.- Entenem, per tant, que, per defectes formals i materials, **les dues consultes sobre les que versa el present informe no es poden considerar com a rebutjades.** S'ha de defensar aquesta interpretació donat que aquesta votació realitzada durant el ple, en part no fonamentada en dret, afecta a milers de persones que habiten la ciutat de Barcelona; no només a aquelles persones que van signar per la tramitació de les dues iniciatives ciutadanes (art. 10 del Reglament de Participació Ciutadana) sinó també a totes aquelles persones a les que se'ls hi veuria vulnerat el seu dret de participació mitjançant una votació en el plenari no ajustada a dret. Cal doncs **que es consideri que**

es van votar en el plenari les dues iniciatives ciutadanes, per tant, no s'ha de repetir aquesta votació, i que no es poden considerar com a rebutjades ja que només es podria donar aquest supòsit si, per majoria simple, es determina que no s'adeqüen a l'ordenament jurídic. Estimem, en aquest sentit, que es van donar alguns vots contraris a les consultes objecte d'aquest informe que no tenen validesa jurídica i que, per tant, no poden tenir per efecte provocar la denegació d'unes consultes que provenen d'iniciatives ciutadanes.

B) RECOMANA QUE:

Primer.- En virtut de la previsió de la Disposició addicional primera del Reglament de Participació Ciutadana sobre la interpretació més favorable al dret de participació ("Els dubtes que es puguin plantejar en l'aplicació de les prescripcions d'aquest reglament s'han d'interpretar de manera que prevalgui la màxima participació en les actuacions politicoadministratives"), **no es poden considerar com a rebutjades les consultes sobre la remunicipalització de l'aigua (16 vots a favor per 12 vots en contra vàlids) i sobre el canvi de nom de la plaça d'Antonio López (19 vots a favor per 12 vots en contra vàlids)** ja que no es donen els requisits per procedir a la seva denegació, establerts a l'article 74. 3 del Reglament de Participació Ciutadana de l'Ajuntament de Barcelona ("Quan la consulta provingui d'una iniciativa ciutadana de les previstes a l'apartat 2, lletra f), de l'article 8 (sic) que hagi recollit les signatures vàlides suficients, el Consell Municipal només pot denegar, per majoria simple, la seva celebració si no s'adequa a l'ordenament jurídic").

Segon.- El grup municipal de Barcelona en Comú, com a grup de govern municipal, hauria de fer més promoció i pedagogia d'aquest instrument de participació (entre els propis grups polítics municipals i entre la ciutadania) i, juntament amb la resta de grups municipals (tant els que van votar a favor de la consulta com els que van votar en contra), haurien de fer bona lectura de les recomanacions d'aquest informe i assumir la seva responsabilitat política al no haver procedit a la deguda interpretació del valor del vot a l'hora de computar si els vots contraris s'ajustaven o no a les disposicions pròpies del Reglament de Participació Ciutadana, **mantenint la validesa del Ple Municipal celebrat, però corregint el recompte dels vots afirmatius, negatius, no vàlids i l'abstenció.**

Tercer.- Tots els grups municipals, en la defensa del bon govern d'àmbit local i de la seva responsabilitat envers la ciutadania i per no crear una desafecció respecte del dret de participació, per una part, aprofundeixin en el coneixement del Reglament de Participació Ciutadana i, per una altra part, es comprometin a no tornar a utilitzar motivacions d'oportunitat política per paraitzar iniciatives d'impuls ciutadà ja que aquestes motivacions, en qualsevol cas, s'han de circumscriure a les iniciatives d'impuls municipal. Tot i tenir un termini de dos mesos per emetre el seu informe (art. 115. 6 del Reglament de Participació Ciutadana), la Comissió d'empara ha considerat que s'havia de pronunciar, per raons d'urgència, en un termini més breu, ja que l'esforç i els mesos de treball de les persones que van participar en la recollida dels milers de signatures necessàries no pot quedar en el no-res fruit d'una votació

irregular en un Plenari del Consell Municipal on el dret de participació ciutadana va ser sacrificat per interessos polítics i partidistes.

Quart.- Es faci una revisió exhaustiva i una correcció d'errors en el contingut del Reglament de Participació Ciutadana ja que alguns errors observats anteriorment, com per exemple la referència de l'article 74. 3 a l'article 8 enlloc de l'article 9, detectada el 5 de desembre de 2017, es continua mantenint en la publicació al Butlletí Oficial de l'Ajuntament de Barcelona de 3 de gener de 2018.

Informe adoptat per consens de tots els membres de la Comissió d'Empara del Reglament de Participació Ciutadana de l'Ajuntament de Barcelona

Carme Panchón Iglesias

Jordi Giró Castañer

David Bondia i Garcia

Teresa Puig i Gallach

Enric Canet i Capeta

Imma Miret Nicolazzi

